

Efnisyfirlit

1. INNGANGUR.....	1
2. AÐFERÐAFRÆÐI.....	2
2.1. Stefnumótun (Strategy).....	2
2.2. Atvinnuvega- og samkeppnisgreining.....	3
2.3. SVÓT- greining.....	3
2.4. Fimm þátta líkan Porters.....	4
2.5. Demantagreining (samkeppnistaða þjóða).....	6
3. ATVINNUVEGA- OG SAMKEPPNISGREINING.....	7
3.1. HVAÐA ÞÆTTIR ERU RÁÐANDI Í GREININNI.....	7
3.1.1. Markaðsstærð (Kaupendur, Neytendur).....	7
3.1.2. Samkeppni meðal fyrirtækja.....	9
3.1.3. Samkeppni meðal þjóða.....	9
3.1.4. Fjöldi fyrirtækja og hlutfallsleg stærð þeirra.....	10
3.1.5. Virðiskeðjan og eðli greinarinnar.....	11
3.1.6. Þróun atvinnugreinarinnar.....	15
3.1.7. Vöxtur lóðrétt, lárétt.....	15
3.1.8. Tæknilegar framfarir.....	15
3.1.9. Hagnaðarvon í greininni.....	15
3.2. SKYLDAR OG STYÐJANDI ATVINNUGREINAR.....	16
3.2.1. Hliðargreinar í sjávarútvegi.....	16
3.2.2. Fiskeldi.....	16
3.3. SAMKEPPNISADSTÆÐUR OG STYRKUR SAMKEPPNISAFLA.....	17
3.3.1. Samkeppni í greininni.....	17
3.3.2. Máttur birgja.....	17
3.3.3. Máttur kaupenda.....	18
3.3.4. Möguleg innganga í greinina.....	18
3.3.5. Staðgengilsvörur.....	19
3.4. HVAÐ KANN AÐ BREYTA GREININNI.....	20
3.4.1. Ráðandi kraftar.....	20
3.4.2. Umhverfisbreytingar.....	20
3.4.3. Tæknilegar breytingar.....	21
3.4.4. Breytilegur kostnaður.....	21
3.5. HVAÐA FYRIRTÆKI ERU STERKUST/VEIKUST.....	22
3.6. STEFNA KEPPINAUTA.....	23
3.6.1. Stefna Íslands.....	23
3.6.2. Stefna ESB.....	23
3.6.3. Stefna annarra landa.....	24
3.7. LYKILÞÆTTIR ÁRANGURS Í SAMKEPPNI.....	25
3.7.1. Hverjar eru eftirsóknarverðustu aðstæður, Óskastaða.....	25
3.7.2. Hversu hagstætt er núverandi ástand.....	25
3.8. FÝSILEIKI ATVINNUGREINAR OG ÁBATASEMI.....	26
3.8.1. Vaxtarmöguleikar greinarinnar.....	26
3.8.2. Vandir greinarinnar sem heild.....	26
3.8.3. Framtíðarmöguleikar.....	27

4. ÚRVINNSLA.....	28
Uppsetning.....	28
4.1. VEIÐAR / ÚTGERÐ.....	29
4.1.1. STJÓRN FISKVEIÐA OG REGLUGERÐIR ESB.....	29
4.1.1.1. Framkvæmdarstjórn ESB og ákvörðun hámarksafla.....	29
4.1.1.2. Samstarf Íslands í framkvæmdarstjórn CFP.....	30
4.1.1.3. Aðildarviðræður.....	31
4.1.1.4. Reglugerðir ESB hérlendis.....	32
4.1.2. AÐGANGUR AÐ HRAÉFNI.....	33
4.1.2.1. Flökkustofnar og uppsjávarfiskar við Ísland.....	33
4.1.2.2. Veiðar utan lögsögu.....	35
4.1.2.3. Veiðar á vegum ESB.....	36
4.1.3. ÞRÓUN ATVINNUGREINAR.....	38
4.1.3.1. Erlendir fjárfestar.....	38
4.1.3.2. Styrkir frá ESB.....	39
4.1.3.3. Hvalveiðar.....	39
4.1.3.4. Þróunaraðstoð.....	40
4.1.4. SAMANTEKT.....	41
4.2. VINNSLA / FULLVINNSLA.....	42
4.2.1. AÐGANGUR AÐ HRAÉFNI.....	42
4.2.1.1. Innflutningur hráefnis.....	42
4.2.1.2. Fiskeldi.....	43
4.2.2. ÞRÓUN ATVINNUGREINAR.....	44
4.2.2.1. Samkeppnismöguleikar Íslands gagnvart ESB.....	44
4.2.2.2. Erlendir fjárfestar.....	46
4.2.2.3. Styrkir frá ESB.....	46
4.2.2.4. Evran.....	46
4.2.2.5. Tollar ESB og EES-samningurinn.....	47
4.2.2.6. Áhrif tolla á verðmætasköpun.....	48
4.2.2.7. Fullvinnsla, Ísland og Noregur.....	49
4.2.2.8. Samræming markaðsreglna.....	49
4.2.3. SAMANTEKT.....	50
4.3. MARKAÐIR.....	51
4.3.1. ÚTFLUTNINGSMÖGULEIKAR OG MARKAÐIR.....	51
4.3.1.1. Samanburður á fríverslunarsamningum EFTA og ESB.....	51
4.3.1.2. Tollfrjáls útflutningur sjávarafurða innan og utan ESB.....	53
4.3.1.3. Hversu mikilvægir eru markaðir ESB.....	54
4.3.1.4. Mikilvægi markaða utan ESB.....	54
4.3.2. FRAMTÍÐARÞRÓUN.....	55
4.3.2.1. Myndi innganga í ESB ógna markaði utan þess.....	55
4.3.2.2. Tollastríð, viðskiptastríð.....	56
4.3.2.3. Framtíð í EFTA?.....	57
4.3.2.4. Möguleikar á sjálfstæðum samningum.....	57
4.3.2.6. Samkeppnisstaða Íslands gangvart Noregi.....	58
4.3.3. ÞÆTTIR SEM KUNNA AÐ BREYTA SJÁVARÚTVEGSMARKAÐI ESB	
.....	59
4.3.3.1. Eftirspurn neytenda.....	59

4.3.3.2. Stækun ESB og þýðing þess.....	60
4.3.3.3. Fiskeldi í ESB.....	61
4.3.3.4. Fiskveiðar Evrópusambandsflotans.....	61
4.3.3.5. Tolla- og fríverslunarsamningar við önnur lönd.....	62
4.3.3.6. Samantekt.....	62
4.3. SAMANTEKT.....	63
5. NIÐURSTÖÐUR.....	64
5.1. Samantekt, samanburður.....	64
5.2. Framtíðarþróun.....	65
5.2.1. Utan ESB.....	65
5.2.2. Aðild að ESB.....	66
5.3. Utanaðkomandi þættir.....	68
5.4. Lokaniðurstaða.....	69
6. HEIMILDASKRÁ.....	70
6.1. Ritaðar heimildir.....	70
6.2. Munnlegar heimildir.....	79

Mynda- og töfluskrá

Mynd 1: Fimm þátta líkan Porters.....	4
Mynd 2: Demantagreining Porters.....	6
Mynd 3: Innflytjendur sjávarafurða.....	8
Mynd 4: Hráefni.....	11
Mynd 5: Útflutningsverðmæti afurða.....	13
Mynd 6: Verðmætasköpun við vinnslu.....	14
Mynd 7: Útflutningsverðmæti hliðargreinar.....	16
Mynd 8: Íslenskur sjávarútvegur og fimm þátta líkan Porters.....	17
Mynd 9: Strategic group map.....	22
Mynd 10: Útflytjendur sjávarafurða í heiminn.....	24
Mynd 11: SVÓT-greining, íslenskur sjávarútvegur.....	26
Mynd 12: Veiðisamningar ESB við þriðja aðila árið 2001.....	37
Mynd 13: Fiskeldi í Evrópu.....	43
Mynd 14: Demantagreining sjávarútvegsfyrirtækja á Íslandi og ESB.....	44
Mynd 15: Hlutfall útflutningsverðmæti sjávarafurða eftir lönd og markaðsvæði.....	52
Mynd 16: Tolla á íslenskum sjávarafurðum, utan ESB vinstri, Innan ESB hægri.....	53
Mynd 17: Sjávarútvegsmarkaður umsækjendabjódanna.....	60
Mynd 18: Íslenskur sjávarútvegur utan ESB.....	67
Mynd 19: Íslenskur sjávarútvegur innan ESB.....	67
Tafla 1: Helstu sjávarútvegsfyrirtæki.....	10
Tafla 2: Fiskeldi.....	12
Tafla 3: Útflutningur alls árið 2000.....	13
Tafla 4: Útflutningur sjávarafurða eftir tolla- og fríverslunarsamninga.....	52